

УДК 336.145.1:339.72(477)

JEL Classification: E62, F34, H60, H81, H87

DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-21-03-03>

МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА: ВПЛИВ НА ФІСКАЛЬНУ АРХІТЕКТУРУ ТА СТІЙКІСТЬ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

INTERNATIONAL FINANCIAL ASSISTANCE: IMPACT ON THE FISCAL ARCHITECTURE AND PUBLIC FINANCE SUSTAINABILITY OF UKRAINE

Ольга Батрак

Кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та бізнес-консалтингу,
Київський національний університет технологій та дизайну,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-1386-4169

Вікторія Маргасова

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та бізнес-консалтингу,
Київський національний університет технологій та дизайну,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-8582-2158

Olga Batrak

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Finance and Business Consulting,
Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1386-4169
olgabatrak84@ukr.net (Corresponding author)

Viktoriia Marhasova

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Finance and Business Consulting
Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8582-2158

Актуальність теми зумовлена зростанням ролі міжнародної фінансової допомоги у забезпеченні стійкості публічних фінансів України в умовах повномасштабної війни та потребою гармонізації національної фінансової системи з європейськими стандартами управління державними фінансами. Важливість дослідження визначається необхідністю оцінки ефективності каналів впливу міжнародних фінансових організацій на модернізацію фінансових інститутів та забезпечення боргової стійкості держави. Метою статті є наукове обґрунтування та комплексна оцінка впливу міжнародної фінансової допомоги на трансформацію архітектури публічних фінансів України та зміцнення їх стійкості. Основні завдання дослідження полягають у виявленні каналів впливу ключових донорів, визначенні структури та інструментів підтримки, а також оцінюванні їх фінансових наслідків. Дослідження має міждисциплінарний характер та поєднує якісні та кількісні методи аналізу, зокрема структурно-функціональний, системний та порівняльно-аналітичний підходи. Гіпотеза дослідження полягає в тому, що міжнародна фінансова допомога виступає не лише джерелом покриття дефіциту бюджету, а й фактором інституційної трансформації фінансової системи України. Систематизовано канали впливу міжнародних фінансових організацій, розроблено типологію інструментів

міжнародної допомоги та оцінено їх фінансовий ефект. Встановлено, що поточна модель допомоги забезпечує короткострокову макрофінансову стабільність, але водночас підвищує ризики боргової вразливості. Отримані результати засвідчують посилення структурної залежності державного бюджету від зовнішніх фінансових ресурсів. Зроблено висновок, що для відновлення фінансової стійкості необхідне нарощення грантової складової міжнародної допомоги та оптимізація боргової політики. Теоретичне значення роботи полягає у розкритті механізмів та систематизації каналів впливу міжнародних фінансових організацій на трансформацію фінансової архітектури України. Оригінальність дослідження виявляється у комплексному підході до оцінювання міжнародної допомоги як складника інституційної фінансової архітектури. Основні висновки підтверджують, що зовнішня підтримка виконує не лише фінансову, а й регуляторну функцію в трансформації фінансової системи держави. Перспективи подальших досліджень пов'язані з моделюванням сценаріїв боргової динаміки та розробленням концепції післявоєнної фінансової стратегії України. Тип дослідження: емпіричне.

Ключові слова: міжнародна фінансова допомога; фінансова архітектура; публічні фінанси; фінансова стійкість; боргова стійкість; міжнародні фінансові організації; бюджет.

The study addresses the growing role of international financial assistance in maintaining the sustainability of Ukraine's public finances during the full-scale war and the need to align the national fiscal system with European standards of public finance management. The research aims to provide a scientific rationale and a comprehensive assessment of how international financial assistance influences the transformation of Ukraine's public finance architecture and strengthens fiscal resilience. The main objectives are to identify the channels through which key donors exert influence, define the structure and instruments of support, and evaluate their fiscal implications. The research adopts an interdisciplinary approach that integrates qualitative and quantitative methods, including structural-functional, systemic, and comparative-analytical analyses. The central hypothesis posits that international financial assistance functions not only as a source for covering budget deficits but also as a driver of institutional transformation within Ukraine's fiscal system. The study systematizes the channels of influence of international financial organizations, develops a typology of assistance instruments, and assesses their fiscal effects. The findings reveal that the current model of external support ensures short-term macro-financial stability but increases debt vulnerability and deepens the structural dependence of the state budget on external resources. The results suggest that restoring fiscal sustainability requires expanding the grant component of assistance and optimizing debt policy. The theoretical contribution lies in uncovering the mechanisms and systematizing the channels through which international financial organizations shape the transformation of Ukraine's fiscal architecture. The originality of the study is reflected in its integrated approach to assessing international assistance as a key element of institutional fiscal transformation. The study concludes that external support performs both financial and regulatory functions in the evolution of the fiscal system. Future research will focus on modeling debt dynamics and developing a post-war fiscal strategy for Ukraine. Type of research: empirical.

Key words: : international financial assistance; fiscal architecture; public finance; fiscal sustainability; debt sustainability; international financial organizations; budget.

ВСТУП

На сучасному етапі система публічних фінансів України функціонує в умовах подвійного бюджетного навантаження, коли внутрішні фінансові ресурси держави спрямовуються переважно на забезпечення сектору безпеки й оборони, тоді як значна частина соціальних та гуманітарних видатків – пенсійне забезпечення, оплата праці працівників освіти та охорони здоров'я, соціальний захист населення – покривається коштами міжнародної фінансової допомоги.

Поряд із безпосереднім фінансуванням державних видатків, міжнародна фінансова допомога відіграє роль стратегічного інструмента модернізації фінансової системи.

Програми макрофінансової підтримки, що реалізуються Міжнародним валютним фондом (МВФ), Європейським Союзом (ЄС), Світовим банком та іншими міжнародними донорами, забезпечують не лише стабілізацію бюджетного балансу, а й формують систему структурних орієнтирів та умов, які визначають напрями трансформації фінансової архітектури України.

Інституційна взаємодія України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) сприяє поступовій імплементації сучасних стандартів управління публічними фінансами (Public Financial Management, PFM) та публічними інвестиціями (Public Investment Management, PIM). Також вона стимулює адаптацію національної статистичної й облікової системи до вимог Посібника з державної фінансової статистики (Government Finance Statistics Manual, GFSM 2014) та Європейської системи національних і регіональних рахунків (European System of Accounts, ESA 2010). У результаті формується основа для інтеграції України до європейського простору фінансових правил та підвищення узгодженості національної політики з європейськими принципами фінансової стійкості.

За таких умов зростає наукова значущість дослідження впливу міжнародної фінансової допомоги на еволюцію фіскальної архітектури України, трансформацію інституційних механізмів бюджетного планування, моніторингу й контролю, а також на забезпечення стійкості публічних фінансів.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

У науковій літературі наявний консенсус щодо того, що міжнародна фінансова допомога відіграє ключову роль у трансформації фіскальної архітектури України.

Дослідження Вакуленка В. [23], Дем'янчука О. [5], Лойко Л. та Голинського Ю. [13], Савченка М. [19], Шутки С. та Атаманчука З. [20] демонструють, що співпраця з МВФ, Світовим банком та іншими донорами сприяє модернізації казначейської системи, впровадженню фіскальних правил, створенню стратегічних інститутів (зокрема Стратегічної інвестиційної ради), а також реформуванню бюджетних процедур та податкової системи.

Петруха С., Петруха Н. та М'якота Р. [15] дослідили вимоги програм МВФ та ЄС та визначили, що вони формують так звані «структурні / фіскальні маяки» та підвищують дисципліну бюджетного процесу. Зокрема, запровадження Національної стратегії доходів та прогресивної шкали оподаткування розглядаються ними як прямий результат міжнародного впливу. Водночас Чеберяко О. та Герус Д. [2], Синявська Л., Агрес О., Рубай О. [22] наголошують, що ефективність цих реформ обмежується внутрішньою політичною нестабільністю та браком інституційної спроможності.

Наступна група наукових праць присвячена оцінюванню впливу міжнародної фінансової допомоги на стійкість публічних фінансів.

Сценарне моделювання, проведене Петрухою С. та іншими у [15], свідчить, що без фіскальної корекції державний борг України може перевищити 100 % ВВП до 2029 року.

У дослідженні Журавки Ф. та інших [26] доведено системний негативний вплив боргового навантаження на рівень фінансової безпеки України та виявлено загрозу досягнення критичних порогів макрофінансової вразливості у середньостроковій перспективі. Згідно з прогнозами розрахунками вчених, за збереження поточних тенденцій рівень фінансової безпеки України може знизитися до 16,6 % у 2030 році [26], що свідчить про наближення до критичної межі макрофінансової вразливості.

Дуглас Дж. В., Конрад Дж. та Фредерик Дж. А. [6] досліджують міжнародну фінансову допомогу Україні крізь концепцію бюджетування у випадку антропогенної катастрофи. Автори інтерпретують війну росії проти України як специфічну форму техногенної катастрофи, яка потребує бюджетного реагування як з боку національних, так і міжнародних донорів. Особливу увагу приділено ролі США у фінансуванні потреб України. Результати показали, що бюджетна підтримка США не повною мірою відповідає очікуванням у сфері превентивних заходів та пом'якшення ризиків, проте була ефективною як інструментарій оперативного реагування на кризу. Разом з тим, науковці вважають, що довгострокова сталість такої підтримки є невизначеною внаслідок зниження суспільної підтримки в країні-донорі, проявів «втоми донорів» та посилення конкуренції між глобальними конфліктами за ресурси міжнародної допомоги.

Лі Е., Кім Б., Озарсу М. Ф., Хаустова Ю., Яценко Х. у порівняльному дослідженні України та Південної Кореї [25] визначили різницю в результативності використання міжнародної допомоги: у той час, як Південна Корея успішно пододала наслідки азійської фінансової кризи та забезпечила відновлення та довгострокову економічну стабільність, Україна залишається у стані фіскальної залежності та потребує ефективнішого використання міжнародної фінансової допомоги для забезпечення макрофінансової стабільності та розвитку.

Важливою є робота Швеця Н. та інших дослідників [21], де міжнародна фінансова допомога пов'язується з досягненням Цілей сталого розвитку, зокрема Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути». Автори доводять, що нестабільність допомоги здатна генерувати фінансові шоки, які безпосередньо впливатимуть на здатність держави забезпечувати мир та справедливість.

Узагальнивши, можемо виділити наступні ключові тенденції. По-перше, міжнародна фінансова допомога стала основним фактором модернізації інститутів та фіскальної архітектури України. По-друге, короткостроковий ефект цієї допомоги полягає у забезпеченні стійкості публічних фінансів в умовах повномасштабної війни росії проти України, проте довгостроко-

ві наслідки включають ризики надмірної боргової залежності та втрати фіскальної автономії. По-третє, ефективність міжнародної підтримки значною мірою визначається внутрішніми політичними умовами та інституційною спроможністю України.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою статті є наукове обґрунтування та комплексна оцінка впливу міжнародної фінансової допомоги на трансформацію фіскальної архітектури України та забезпечення стійкості її публічних фінансів.

Для досягнення поставленої мети передбачено: систематизувати канали впливу МВФ, ЄС та Світового банку як ключових інститутів, які виступають непрямыми регуляторами фіскальної політики; здійснити кількісний аналіз обсягів та структури міжнародної фінансової допомоги у 2022–2025 рр., оцінити її вплив на параметри стійкості публічних фінансів у контексті макрофінансової стабільності.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні використано комплекс міждисциплінарних методів, що поєднують якісний та кількісний аналіз впливу міжнародної фінансової допомоги на фіскальну стійкість України у 2022–2025 роках, включаючи аналіз і синтез (для опрацювання документів міжнародних фінансових інститутів та статистичних даних), системний підхід (для розгляду міжнародної допомоги як складника фіскальної архітектури держави), порівняльно-аналітичний метод та структурний аналіз (для зіставлення структури, обсягів та інструментів фінансової підтримки основних донорів). Інформаційну базу дослідження сформовано на основі даних Інституту світової економіки у Кілі (Ukraine Support Tracker).

РЕЗУЛЬТАТИ

Складники фіскальної архітектури формують цілісну систему взаємопов'язаних інститутів, правил та механізмів, які забезпечують функціонування та стійкість публічних фінансів.

Під впливом воєнної економіки відбувається трансформація всіх її складників, при цьому визначальну роль у цьому відіграють МФО. Їхня участь не обмежується наданням фінансових ресурсів, а охоплює нормативно-правовий, інституційний, плановий, аналітично-контрольний та міжбюджетний канали впливу (табл. 1).

У 2022–2025 рр. міжнародна фінансова допомога стала визначальним чинником забезпечення функціонування системи публічних фінансів України. Загальний обсяг оголошених зобов'язань міжнародних донорів склав 219,4 млрд дол. США, з яких фактично профінансовано 158,8 млрд дол. (72 %) [11]. Понад три чверті цієї підтримки забезпечують інститути ЄС та уряд США (рис. 1).

Наведені дані свідчать, що найбільшими є обсяги задекларованої підтримки ЄС (109,7 млрд дол.), які супроводжуються нижчим рівнем фактичних надходжень (68,9 млрд дол.), що зумовлено тривалими процедурами погодження в межах багаторічних програм. Натомість у США рівень реалізації зобов'язань перевищує 90 % (53,11 млрд дол.), що свідчить про оперативність рішень та більшу гнучкість механізмів підтримки. Серед інших провідних донорів – Японія (13,7 млрд дол. профінансовано з 18,5 млрд дол. зобов'язань), Канада (9,46 млрд дол. з 10,01 млрд дол.), Велика Британія (4,38 млрд дол. з 7,04 млрд дол.) та Норвегія (1,77 млрд дол. з 6,42 млрд дол.) [11].

Представлені дані свідчать про достатній потенціал для стабільного середньострокового фінансування, проте висока концентрація зовнішньої допомоги у вузькому колі партнерів підвищує ризики у разі зміни зовнішньополітичних пріоритетів донорів.

Для визначення фіскального ефекту міжнародної підтримки у таблиці 2 систематизовано основні інструменти за їх економічною природою та впливом на боргову динаміку.

Систематизація наведених інструментів дає змогу оцінити їх диференційований вплив на фіскальну стійкість держави. Однак характер цього впливу залежить від структури підтримки, оскільки різні інститути та країни застосовують власні комбінації грантів, позик та гарантій (таблиця 3).

Аналіз показує, що інструментарій міжнародної фінансової підтримки є комбінованим та передбачає поєднання грантових ресурсів (28 %), переважно наданих США, з позиковими (58 %), які забезпечують інститути ЄС, та гарантійними інструментами (13 %), що надаються Японією та Великою Британією. Таке співвідношення створює ефект «дилеми боргової стійкості»:

фінансування гарантує короткострокову макрофінансову стабільність, але водночас підвищує довгострокову боргову вразливість.

Таблиця 1

Вплив МФО на фінансову архітектуру України

Канал	МВФ	ЄС	Світовий банк
Нормативно-правовий	впровадження середньострокових фінансових правил та рамки аналізу боргової стійкості (DSA); зміни до Податкового кодексу щодо звітності цифрових платформ	узгодження реформ з Планом України; гармонізація фінансового законодавства з реформованою фінансовою рамкою ЄС та ESA 2010	оновлення нормативної бази систем PFM/PIM; впровадження стандартів GFSM 2014 для бюджетної звітності
Інституційний	посилення ролі Міністерства фінансів як центрального координатора PFM; створення аналітичного підрозділу з моніторингу фінансової стійкості.	технічна допомога органам влади щодо з бюджетного планування, аудиту та цифровізації процесів; синергія з EU4PFM: узгоджене впровадження реформ у податковій, митній та бюджетній адміністрації	удосконалення організаційних структур та процедур PFM відповідно до стандартів GFSM 2014; інституціоналізація повного циклу PIM; інтеграція гендерних й кліматичних аспектів у бюджетний процес
Плановий	запровадження середньострокової бюджетної рамки, узгодженої з макропрогнозами МВФ та оновлення середньострокових орієнтирів фінансової політики.	узгодження Бюджетної декларації з макрофінансовими орієнтирами ЄС та цілями Плану України; підтримка стратегічного планування децентралізованих бюджетів.	підтримка середньострокового планування капітальних видатків та інтеграції їх у бюджетний процес.
Аналітично-контрольний	упровадження системи кількісних критеріїв ефективності та індикативних показників; регулярна підготовка DSA та квартальних макрофінансових звітів.	розвиток систем відкритих бюджетних даних (EU4PFM); моніторинг та верифікація виконання індикаторів реформ (Pillar I)	моніторинг індикаторів ефективності PFM/PIM; розвиток методів оцінювання інклюзивності та кліматичної спрямованості бюджетної політики
Міжбюджетний	моніторинг впливу фінансових обмежень та боргових показників на місцеві фінанси у DSA; регулювання міжбюджетних трансфертів за макрофінансовими параметрами	поглиблення фінансової децентралізації (Pillar III); запровадження цифрових систем місцевого управління публічними фінансами та посилення фінансової автономії громад	розвиток місцевого управління публічними фінансами та посилення координації фінансових департаментів громад

Джерело: складено авторами на основі [1-3, 7-10, 12, 13, 15, 17, 18, 23, 24]

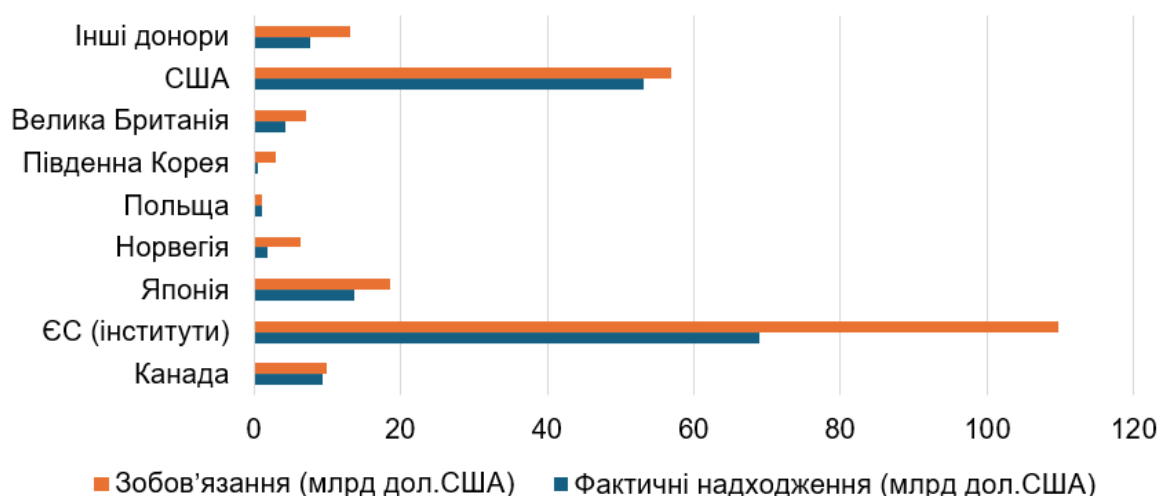

Рис. 1. Зобов'язання і фактичні надходження міжнародної фінансової допомоги Україні у 2022–2025 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними [11]

Таблиця 2

**Типологія інструментів міжнародної фінансової допомоги
Україні у 2022–2025 рр. та їх фінансові наслідки**

Параметр порівняння	Інструмент		
	Гранти	Пільгові позики	Бюджетні гарантії
Характеристика	Безповоротна фінансова допомога, що надходить до державного бюджету для покриття соціальних і гуманітарних видатків та реалізації реформ у сфері PFM.	Довгострокові кредити (20–40 років) із низькими ставками та пільговим періодом погашення, надані МФО або двосторонніми агентствами.	Зобов'язання держави гарантувати виплати кредиторам у разі дефолту позичальників; не створюють безпосереднього боргу, але формують потенційні зобов'язання.
Фінансовий ефект (короткостроковий)	Зменшення потреби у внутрішніх запозиченнях; стабілізація первинного дефіциту бюджету.	Підтримання бюджетної ліквідності та розширення можливостей фінансування бюджету розвитку.	Мобілізація додаткових позабюджетних ресурсів; зниження вартості зовнішніх запозичень.
Вплив на фінансову стійкість (довгостроковий)	Позитивний: знижує боргове навантаження, покращує ліквідність і платоспроможність державного сектора.	Змішаний: забезпечує стійкість у короткостроковій перспективі, але підвищує боргове навантаження у середньостроковому періоді.	Позитивний: розширює доступ до фінансових ринків без прямого збільшення боргу, проте створює умовні ризики.
Ключовий фінансовий ризик, що мінімізується / виникає	Мінімізує борговий і валютний ризики; генерує ризик політичної умовності (залежність від рішень донорів).	Мінімізує ризик короткострокової неплатоспроможності; генерує валютний ризик і ризик зростання боргу у разі девальвації.	Мінімізує ризик обмеженого доступу до фінансування; генерує умовний фінансовий ризик у разі реалізації гарантійних зобов'язань.

Джерело: складено авторами на основі даних [1; 2; 4; 7; 8; 10; 14; 15; 17; 24; 26]

Таблиця 3

Структура допомоги провідних донорів України у 2022–2025 рр.

Донор / Інститут	Структура допомоги (%)	Основний інструмент	Вплив на публічні фінанси
Інститути ЄС	Позики – 80,4; Гранти – 7,3; Гарантії – 12,3	Довгострокові кредити макрофінансової допомоги)	Забезпечення довгострокової ліквідності державного бюджету; формування основної боргової компоненти зовнішнього фінансування; значний трансформаційний вплив як результат вимоги дотримання фінансових правил ЄС та умов програм.
Канада	Позики – 98,6; Гранти – 1,0; Гарантії – 0,4	Позики через адміністрований рахунок МВФ для України	Підтримка поточної ліквідності бюджету та фінансування невійськових видатків; помірне збільшення боргового навантаження у середньостроковій перспективі
США	Позики – 39,4; Гранти – 60,6	Гранти через трастові фонди Світового банку	Забезпечення безповоротного фінансування видатків бюджету; зменшення боргового навантаження, валютних ризиків;
Норвегія	Гранти – 100	Гранти через Фонд відновлення України та Програму підтримки «Нансен»	підвищення показників DSA та сприяння відновленню фінансової стійкості.
Японія	Позики – 28,2; Гранти – 7,3; Гарантії – 64,5	Гарантії через Японський банк міжнародної співпраці	розширення доступу до зовнішніх фінансових ринків; підвищення довіри інвесторів та кредиторів;
Велика Британія	Позики – 15,6; Гранти – 19,3; Гарантії – 65,4	Гарантії через Світовий банк та Міністерство закордонних справ, Співдружності та розвитку Великої Британії	створення умовних фінансових ризиків у разі реалізації гарантій.

Джерело: складено авторами на основі даних [2; 4; 6; 8; 9; 11; 14; 17; 24]

У дослідженні Богдан Т. [1] проведено сценарний аналіз стійкості державного боргу України на середньострокову перспективу із застосуванням методології DSA. Авторка довела, що за базового, негативного та позитивного сценаріїв державний борг у 2028 році становитиме 94,8-128,8 % ВВП, що суттєво перевищує граничні значення параметри боргової стійкості (65–82 %) [1]. Розрахунки свідчать, що без збільшення грантової складової до щонайменше 45 % та проведення реструктуризації боргів (зменшення номінальної вартості зобов'язань більш ніж на 50 %) державний борг України у 2028 р. залишатиметься на рівні 90–100 % ВВП [1], що перевищує порогові показники, визначені МВФ. Своєю чергою валові фінансові потреби перевищуватимуть 17 % ВВП, тоді як їх стійкий рівень не повинен перевищувати 15 % [1]. Ці висновки підтверджують Дем'янчук М. та Маслій Н. [4], Кудряшов В. [12], які зазначають, що реструктуризація боргу та збільшення частки грантів лише частково знижують поточне навантаження, проте не усувають ризики довгострокової залежності від зовнішньої допомоги.

Отже, сучасна модель міжнародної фінансової підтримки України забезпечує короткострокову макрофінансову стабільність, проте не гарантує довгострокової боргової стійкості. Без розширення грантової складової, реструктуризації боргів та підвищення ефективності управління державними фінансами зростає ризик накопичення боргової залежності, що може обмежити фіскальну автономію України у післявоєнний період.

ДИСКУСІЯ

Отримані результати підтверджують визначальну роль міжнародної фінансової допомоги у забезпеченні стійкості публічних фінансів України та трансформації її фіскальної архітектури. Це узгоджується з висновками Вакуленка В., Лойко Л. та Голинського Ю., Савченка М., які підкреслювали позитивний вплив програм МВФ, ЄС та Світового банку на модернізацію системи управління публічними фінансами. Водночас проведення дослідження доповнює попередні підходи, розкриваючи багатоканальний характер впливу міжнародних донорів та оцінюючи їхній внесок у забезпечення боргової стійкості. Порівняно з висновками Петрухи С., Петрухи Н. та М'якоти Р., які акцентували переважно на нормативних аспектах співпраці, у роботі продемонстровано взаємодію нормативно-правових, інституційних, планових, аналітично-контрольних та міжбюджетних каналів впливу МФО. На відміну від підходу Журавки Ф. та інших науковців, акцент зроблено на ризиках боргової залежності, що виникають унаслідок переважання позитивних ресурсів у структурі зовнішньої допомоги.

Подальші наукові дослідження доцільно зосередити на комплексному оцінюванні ефективності каналів міжнародної фінансової допомоги, виявленні взаємозв'язку між її структурою та макрофінансовою стабільністю, а також на розробленні інструментарію ідентифікації та кількісного вимірювання фіскальних ризиків, що виникають унаслідок залежності державних фінансів від зовнішніх джерел підтримки.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження визначено, що міжнародна фінансова допомога на сучасному етапі виконує подвійну функцію – стабілізаційну та структурну. З одного боку, вона забезпечує фінансування критично важливих бюджетних видатків, з іншого – виступає каталізатором трансформації фіскальної архітектури. МФО, реалізуючи свою діяльність через нормативно-правові, інституційні, планові, аналітично-контрольні та міжбюджетні канали впливу, формують узгоджену систему фіскальних правил, стандартів та інструментів, гармонізовану з європейськими підходами до управління державними фінансами. Результатом цього є підвищення аналітичної спроможності державних інститутів, удосконалення механізмів середньострокового бюджетного планування, боргового менеджменту та контролю результативності фіскальної політики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Bogdan, T. (2024). Debt sustainability analysis and its policy implications for Ukraine. *Public and Municipal Finance*, 13(2), 204–219. [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13\(2\).2024.17](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.13(2).2024.17)
2. Cheberiaiko, O., & Herus, D. (2025). Vplyv mizhnarodnoi finansovoi dopomohy na borhovu bezpeku Ukrainy v umovakh shyrokomasshtabnoi viiny [The impact of international financial assistance on Ukraine's debt security in the conditions of full-scale war]. *Svit finansiv – World of Finance*, 1(82), 69–84. <https://doi.org/10.35774/sf2025.01.069> [in Ukrainian].

3. Davydenko, N., Mykhaylichenko, M., Titenko, Z., & Tsiukalo, L. (2023). External debt management in the system of financial security of the state. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 20, 144–153. <https://doi.org/10.37394/23207.2023.20.15>.
4. Demianchuk, M., & Maslii, N. (2025). War in Ukraine: International financial support and public debt. *Ekonomichni innovatsii – Economic Innovations*, 27(2[95]), 50–66. [https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2\(95\).50-66](https://doi.org/10.31520/ei.2025.27.2(95).50-66).
5. Demianchuk, O. (2023). Suchasni formy spivpratsi Ukrainy z mizhnarodnymi finansovymi instytutamy [Modern forms of Ukraine's cooperation with international financial institutions]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriya «Ekonomika» – Scientific Notes of Ostroh Academy National University, Economics Series*, 31(59), 62–69. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2023-31\(59\)-62-69](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2023-31(59)-62-69) [in Ukrainian].
6. Douglas, J. W., Conrad, J., & Frederick, J. A. (2025). Budgeting for the human-made disaster of war: US aid to Ukraine. *Public Money & Management*, 45(3), 247–255. <https://doi.org/10.1080/09540962.2024.2339320>.
7. EU4PFM – EU for Competitive, Sound and Transparent Public Finance Management in Ukraine (2025). Dosiahnuti rezultaty [Achieved results]. *eu4pfm.com.ua*. <https://eu4pfm.com.ua/dosiahnuti-rezultaty/> [in Ukrainian].
8. European Commission (2024). The Ukraine Facility. *commission.europa.eu*. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en.
9. European Sources Online (2024). Regulation (EU) 2024/792 establishing the Ukraine Facility. *europeansources.info*. <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-regulation-on-establishing-the-ukraine-facility/>.
10. International Monetary Fund (2025). IMF completes the eighth review of the Extended Arrangement under the EFF for Ukraine. *imf.org*. <https://www.imf.org/en/News/Articles/2025/06/30/pr-25227-ukraine-imf-completes-8th-rev-of-ext-arrang-under-eff>.
11. Kiel Institute for the World Economy (2025). Ukraine Support Tracker. *ifw-kiel.de*. <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>.
12. Kudriashov, V. (2023). Upravlinnia finansuvanniam derzhavnoho biudzhetu v aspekti spivpratsi Ukrainy z MVF [Management of state budget financing in the aspect of Ukraine's cooperation with the IMF]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 6, 75–95. <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.075> [in Ukrainian].
13. Loiko, L., & Holynskiy, Yu. (2025). Rol' Mizhnarodnoho valiutnoho fondu v pidtrymanni finansovoi stabil'nosti Ukrainy [The role of the International Monetary Fund in supporting the financial stability of Ukraine]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Journal*, 94(3), 84–90. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.03.084 [in Ukrainian].
14. Olofsgård, A. (29.04.2022). Financial aid to Ukrainian reconstruction: Loans versus grants. *Free Policy Briefs*. <https://freepolicybriefs.org/2022/04/29/ukraine-aid-loans-versus-grants/>.
15. Petrukha, S., Petrukha, N., & Miakota, R. (2024). The public debt of Ukraine: A new dimension of dynamics and architecture of the model framework of the management system. *Baltic Journal of Economic Studies*, 10(5), 305–314. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-5-305-314>.
16. Petrushenko, Y., Korneyev, M., Nebaba, N., Banchuk-Petrosova, O., & Bohorodytska, A. (2022). Assessment of the external debt impact on a country's economic development indicators: Evidence from Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*, 19(1), 360–369. [https://doi.org/10.21511/imfi.19\(1\).2022.28](https://doi.org/10.21511/imfi.19(1).2022.28).
17. Posadnieva, O., & Smoliienko, V. (2025). Analiz vplyvu mizhnarodnoi dopomohy na resursnu bazu derzhavnoho biudzhetu Ukrainy [Analysis of the impact of international assistance on the resource base of the state budget of Ukraine]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, 2(53), 335–340. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-46> [in Ukrainian].
18. Razinkova, M., Nebaba, N., Korneyev, M., Yakovenko, T., & Bohorodytska, A. (2023). Assessment of Ukraine's external debt burden under geopolitical instability. *Public and Municipal Finance*, 12(2), 67–81. [https://doi.org/10.21511/pmf.12\(2\).2023.06](https://doi.org/10.21511/pmf.12(2).2023.06).
19. Savchenko, M. V. (2019). Kredyty mizhnarodnykh finansovykh orhanizatsii yak dzherelo stabilizatsii finansovoi systemy Ukrainy [Loans to international financial organizations as the source of stabilization of the financial system of Ukraine]. *Finansy, oblik, banky – Finance, Accounting, Banks*, 1(24), 138–147. <https://doi.org/10.31558/2307-2296.2019.1.15> [in Ukrainian].
20. Shutka, S. Ie., & Atamanchuk, Z. A. (2025). Otsinka vplyvu mizhnarodnykh finansovykh orhanizatsii na ekonomichnu stabilizatsiiu Ukrainy v umovakh viiny ta hlobalizatsiinykh vyklykiv [Assessment of the impact of international financial organizations on the economic stabilization of Ukraine in the conditions of war and globalization challenges]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 56, 108–116. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-56-15> [in Ukrainian].
21. Shvets, N., Kovalenko, Yu., Kostiuk, V., Chala, V., Romanchukovykh, V., & Babenko, A. (2025). Finansove zabezpechennia myru ta spravedlyvosti v Ukraini v konteksti dosiahnennia tsilei staloho rozvytku

[Financial provision of peace and justice in Ukraine in the context of achieving the sustainable development goals]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 1(60), 82–93. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4607> [in Ukrainian].

22. Syniavska, L.V., Ahres, O.H., & Rubai, O.V. (2025). Finansova systema ukrainy v umovakh viiny: vyklyky, ta shliakhy stabilizatsii [Ukraine's financial system in war conditions: challenges and ways to stabilization]. *Biznes-navihator – Business Navigator*, 2(79), 58–63. <https://doi.org/10.32782/business-navigator.79-10> [in Ukrainian].

23. Vakulenko, V. (2022). International donors as enablers of institutional change in turbulent times? *Journal of Public Budgeting, Accounting and Financial Management*, 34(1), 162-185. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-11-2019-0167>.

24. World Bank (2025). Donor Financing Mechanisms for Supporting Ukraine. [www.worldbank.org](https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-group-donor-financing-mechanisms-for-supporting-ukraine). <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-group-donor-financing-mechanisms-for-supporting-ukraine>.

25. Yi, E., Kim, B., Oztarsu, M. F., Khaustova, Y., & Yatsenko, H. (2025). Optimisation of international financial institutions: A comparative analysis of Ukraine and South Korea's roles in enhancing global economic stability. *World Development Perspectives*, 38, 100674. <https://doi.org/10.1016/j.wdp.2025.100674>.

26. Zhuravka, F., Petrushenko, Y., Chorna, S., Huriy, B., Yarova, I., Pankiv, O., et al. (2025). Financial security of Ukraine in debt burden: Assessment and forecasting. *Public and Municipal Finance*, 14(2), 111–129. [https://doi.org/10.21511/pmf.14\(2\).2025.11](https://doi.org/10.21511/pmf.14(2).2025.11)

Отримано: 01.10.2025

Прийнято: 28.10.2025

Опубліковано: 30.10.2025

© Copyright 2025 by the author(s)

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0